

מקורות פרשת שופטים תשפ"ו שער בריאות הנפש בפתחו של אלול

נצי"ב: האי 'זיר' מיותר? מכאן למדו חז"ל 'לך לך אמרי לנזירא, סחור סחור לכרמא לא תקרב', ומשמעות 'זיר' היא יהא מובדל לגמרי. וכך מוכח מעובדא דשמשון, דכתיב (שופטים יד,ה) 'זירד שמשון ואביו ואמו תמנתה ויבואו עד כרמי תמנתה, והנה כפיר אריות... וישסעהו כשסע הגדי ולא הגיד לאביו ולאמו'. וקשה, היאך לא ראו את אשר עושה? אלא כיון שבאו עד הכרמים, הוא בהיותו נזיר סר מן הדרך איתם ועל כן לא ידעו מה שנעשה.

מורה לדור נבון א/42: ביחס לשאלה מהי הדרך הטובה להתגבר על פיתויי היצר? הנה **לא לתת לו להתקרב אל הצעד הראשון**. דהיינו, כבר כשמופיעה **מחשבה בלתי רצויה**, לסלק אותה מהמוח מיד והדרך לנתק את המוח ממחשבה היא על ידי היסח הדעת למחשבה אחרת, חיובית ומאירה.

4. סוכה נבא, ורש"י: אבי שמע לאותו אדם שאמר לאותה אישה נקדים ונצא בבוקר לדרך. אמר אבי אלך אחריהם ואפריש אותם מאיסור. הלך אחריהם שלוש פרסאות וכאשר נפרדו (שהיו משתי עיירות והגיעו לפרשת דרכים ופירש זה לכאן וזה לכאן) שמע אותם אומרים הדרך רחוקה והצוותא שלנו נעימה (ונפרדו בטהרה). אמר אבי: אם שונאי היה נתקל בניסיון כזה לא היה עומד בו (על עצמו אמר). נשען על בריח הדלת מחוץ לדלת ביתו והצטער (כאדם שמחשב ומצטער על פחיתות נפשו ביחס לשני האנשים הללו). עבר אותו זקן [אליהו הנביא] ואמר: כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו.

מאמר וישלח יהושע תשל"ו: הציווי דכיבוש הארץ ברוחניות הוא ענין נצחי בכל דור, דכאו"א צריך לכבוש הכחות והענינים דגופו ונפשו הבהמית (ארץ כנען) ולעשותם כלים לאלקות (ארץ ישראל). החילוק בין יריחו לכללות הארץ בנפש האדם הוא דיריחו הוא ג' הלבושים מחשבה דיבור ומעשה וכללות הארץ הם המדות שבאדם. וזהו מה שהציווי ליהושע לשלוח מרגלים הי' ליריחו, כי מחשבה דיבור ומעשה הם ברשותו של אדם, ולכן יש ציווי לכאו"א לתור ולבחון את המחשבה דיבור ומעשה שלו שיהיו כולם להוי'. משא"כ המדות שבלב אינם ברשותו של כל אדם, דצדיקים דוקא לבם ברשותם.

1. דברים טז,יח: שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוך נתן לך ... ושפטו את העם משפט צדק: לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים.

ספר החינוך תצא: למנות שופטים ושטרים... וזו אחת מן המצות המוטלות על ה**צבור** שבכל מקום.

נצי"ב בהעמק דבר: 'תתן לך' - בלשון **יחיד**, אלא כנסת ישראל בכללה כתיב בלשון יחיד.

אלשיך: ראוי לשים לב לאומרו 'לך' שהוא מיותר?

אור החיים: 'לא תטה משפט' - לא ייחד האזהרה לשופטים וצוה **לנוכח?** לרמוז כי כללות ישראל ישנם באלו אזהרות אם לא ימנו השופטים כדרך שנצטוו, הם המטים משפט ועוברים על כל האמור.

שפתי כהן: 'בכל שעריך' - מה בא לרמוז?

2. כלי יקר: 'שופטים ושטרים תתן לך' - קשוט עצמך תחילה ואחר כך ושפטו את העם לקשוט זולתו.

תולדות יעקב יוסף: כתב החסיד מוהר"י יעב"ץ בפ"ב דאבות במשנה 'ואל תדין את חבריך עד שתגיע למקומו': זה כלל גדול להתמדת השלום והאהבה בין האנשים, כי רוב הקטטות נופלות בסיבת שפוט האדם משפט אחד לעצמו ומשפט אחר לזולתו. לכן הזהיר אם חירפך אדם על דבר שעשית לו, אל תשיבהו עד שתדין בעצמך אם היה הוא עושה לך מה שעשית, האם היית מחרפו יותר?

3. מאמר שופטים ושטרים תשכט: 'שופטים ושטרים תיתן לך בכל שעריך' - היינו שצריך להגדיר עצמו בעניין הראיה, שיהיה 'עוצם עיניו מראות ברע'... כמו כן צריך להיות ההגדרה בעניין השמיעה, להיות אוטם אזניו משמוע דבר רע, כמו לשון הרע, שעל ידי זה מציל תליתאי [את עצמו, את המדבר ואת זה שמדברים עליו]... וכמו כן צריך להיות ההגדרה בעניין הריח, להיזהר מהרהורים רעים, כמאמר רז"ל 'הרהורי עבירה קשים מעבירה, וסימנך ריחא'. וכך צריך להיות ההגדרה בעניין הדיבור, כמו שכתב הרמב"ם 'ואפילו בצרכי הגוף לא ירבה אדם דברים', ואמרו לא מצאתי לגוף טוב משתיקה... וגם כאשר ההבטה היא בקור רוח ובשעת מעשה אינו מרגיש איזו התפעלות, הרי זה עושה רושם וחקיקה גדולה בנפש ולא **תעבור בלי התעוררות רע בהתגלות**, רחמנא ליצליך.

במדבר ו,ב: מייך ושכר יזיר, חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה, וכל משרת ענבים לא ישתה.